

Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
De heer A.A.H. van Campen MSc
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Referentienummer: BWP14251531
Den Haag, 11 december 2025

Betreft: Brief TIB m.b.t. Invoeringstoets Tijdelijke wet

Geachte heer Van Campen,

Hierbij wil de Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden (TIB) u informeren over haar bevindingen met betrekking tot de *Tijdelijke wet onderzoeken AIVD en MIVD naar landen met een offensief cyberprogramma, bulkdatasets en overige specifieke voorzieningen* (Tw).

In de aanloop naar die wet maakten de beide diensten kenbaar dat zij de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten 2017 (Wiv 2017) als belemmerend ervoeren en beargumenteerden zij dat ten behoeve van de operationele snelheid en wendbaarheid de Tw noodzakelijk was om de slagkracht in met name het cyberdomein te waarborgen. Vanwege huisvestings- en capaciteitsproblemen aan de zijde van de CTIVD is door de Ministers bij het verlenen van toestemming pas vanaf een later moment uitvoering gegeven aan de Tw. Hierdoor heeft de TIB dus ook pas later over de rechtmatigheid van die verleende toestemming haar oordeel moeten uitspreken.

Inmiddels is ten aanzien van onder meer een aantal hackoperaties de toestemmingsperiode onder de Tw verstreken en is verlenging van de inzet beoordeeld. Bij iedere verlenging dient de opbrengst van de eerdere inzet vermeld te worden. Uit de opbrengst van de inzet van de hackoperaties die gebaseerd waren op de Tw heeft de TIB niet kunnen waarnemen dat dit de beoogde significante en relevante extra opbrengst heeft opgeleverd. De inzet van kabelinterceptie vond reeds plaats onder de Wiv 2017 en is onder de Tw voortgezet. De TIB heeft sinds 2023 ervaring met kabelinterceptie en in haar jaarverslag over 2024 heeft de TIB al vermeld dat de hoge verwachtingen die de diensten hebben uitgesproken over kabelinterceptie nog niet zichtbaar zijn in de opbrengst. Dat beeld is tot op heden niet veranderd.

De TIB moet concluderen dat het op dit moment simpelweg nog te vroeg is om een volledig beeld te kunnen vormen van de uitwerking van de Tw in de praktijk.

De Tw heeft wel geleid tot verdere juridisering van het proces. De Tw wijzigde op een aantal punten het juridisch kader en introduceerde tevens de mogelijkheid van een beroepsprocedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State waar eventuele geschillen tussen de Minister(s)

en de toezichthouder(s) beslecht kunnen worden. Dit betekende onder meer dat de Afdeling het bestreden oordeel geheel of gedeeltelijk kan vernietigen en kan bepalen dat haar uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde oordeel of een voorlopige voorziening kan treffen. Deze mogelijkheid betekent voor de TIB dat nog meer dan voorheen alle juridische aspecten in de volle breedte moeten worden gezien voordat een oordeel over de rechtmatigheid kan worden gegeven. Dit heeft ertoe geleid dat de omvang van de oordelen van de TIB aanzienlijk is toegenomen. Voorheen waren de oordelen van de TIB erop gericht aan de diensten duidelijk te maken wat de concrete reden voor de onrechtmatigheid was. Sinds de invoering van de Tw dient een oordeel alle elementen die bij het oordeel een rol hebben gespeeld te bevatten ten behoeve van een eventuele uitspraak van de Afdeling.

Inherent aan een nieuw wettelijk stelsel is dat het opstellen van een dergelijke beoordeling met nieuwe aspecten meer tijd vergt dan voortgaan op de reeds bekende juridische paden. Dat heeft in een beperkt aantal operaties waar dit speelde gevolgen gehad en betekende een langere doorlooptijd van de beoordeling door de TIB. Vermelding verdient nog dat de beoordeling door de TIB van de overige verzoeken geen langere doorlooptijden heeft gekend.

Tot dusver hebben de diensten een (1) keer gebruik gemaakt van deze beroepsmogelijkheid. Dat beroep zag overigens op niet-kabelgebonden OOG-interceptie (ECLI:NL:RVS:2025:2351), Het beslag dat een dergelijke procedure legt op de capaciteit van een kleine organisatie als de TIB is fors gebleken. Ook toestemming voor de inzet van bevoegdheden die als niet rechtmatig is beoordeeld en waar mogelijk beroep tegen ingesteld zou kunnen worden vergt veel van de TIB. In een (1) geval was voorzienbaar dat beroep zou worden ingediend, maar uiteindelijk is hiervan afgezien door de Minister. Dit heeft wel geleid tot aanzienlijke druk op de capaciteit van de staf van de TIB en verlenging van de doorlooptijd van de beoordeling van dat verzoek.

Daarbij heeft de TIB oog gehad voor de nationale veiligheid. Het uitblijven van een beslissing en de tijd die nodig is voor een beroepsprocedure zou immers kunnen leiden tot het onderbreken van de operatie en zulks zou ongewenste gevolgen kunnen hebben gelet op het huidige geopolitieke klimaat. De TIB achtte dat onwenselijk en heeft er bij de diensten op aangedrongen een verlengingsverzoek in te dienen onder de Wiv2017, om ervoor zorg te dragen dat de operaties die het betrof geen vertraging zouden oplopen.

De TW voorziet, anders dan de Wiv 2017, in een bepaling op grond waarvan de TIB en de CTIVD voor hun taken in het kader van de TW noodzakelijke informatie onderling mogen delen. De praktijk wijst uit dat bij operaties van de diensten onder de TW de taken van de TIB en de CTIVD steeds vaker vervlochten raken waardoor het delen van inlichtingen tussen de TIB en de CTIVD nodig blijkt. Deze bepaling voorziet dan ook in een noodzaak op basis van de dynamische praktijk van de diensten en een behoefte van toetsing en toezicht om hierin te kunnen meebewegen. In de praktijk heeft de TW zich op dit punt bewezen. In een aantal concrete situaties hebben de TIB en de CTIVD

overleg gevoerd over bijvoorbeeld wetsinterpretatie en aandachtspunten met betrekking tot inzet van bevoegdheden.

De CTIVD en de TIB hebben in de nieuwe wet een voorkeur voor een nieuwe geïntegreerde toezichthouder. Een aantal buitenlandse toezichthouders in het nationale veiligheidsdomein heeft al ruime ervaring met geïntegreerd toezicht en hoe de interne organisatie van de toezichthouder in dat model het beste kan worden ingericht om een eventuele schijn van partijdigheid of van conflicterende of verstrengelde belangen en bevooroordeelde besluitvorming te ondervangen. Onze bevindingen hieromtrent zullen worden ingebracht in het herzieningstraject van de Wiv. In de nieuwe wet dient dit verder bestendigd en uitgewerkt te worden.

Hoogachtend,

Anne Mieke Zwaneveld
Voorzitter Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden